

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

Видав. ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“

РЕДАКЦІЯ І АДМИНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10, II. пош.
Конто пошт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Шіло“ Львів.
Нач. Редактор поштів
від 10—11 год. передпол.
Реклама не вхвалюється.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в квітні 4/20 за.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 30 фр. фр.,
Італії 7/50 ал., Німеччині 7/50
ал., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 к. к. Р.
жувія 150 лев, Болгарії 7/50
ал., Австрії 7/50 ал. Зміст
адреси 1 дол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

НА БАЛІ

найелегантніші та найкращі сукні
виконані лише першорядна робітня
— жіночих костюмів і суконь —

МАРІ ПАВАЮК, Собієського 12.

НАЙДЕШЕВШЕ, бо без великих видатків
НАЙПРИЄМНІЙШЕ, бо без конвенціонального примусу
НАЙДОГІДНІЙШЕ, бо в дні вільні від праці
забавитися
**кождий (-а) Українець (-ка) на традиційних
ВЕЧЕРНИЦЯХ „СУПРУГА“**

дня 13. лютого 1925 р. в „НАРОДНІМ ДОМІ“ від год. 6-тої вече-
ром до год. 2-ої по півночі. (Запрошення дістається в „Доставі“, Рівська 20).

Згідно з конституцією...

Промова посла С. Хруцького, виголошена в бюджетовій
комісії польського сейму дня 6. лютого 1925. р.

Від часу, як повстала польська
республіка, православна церков
важчала з її боку ворожого відно-
шення. Дня 16. грудня 1918 року
появився декрет, що завісив церков
у правах управляти і користувати-
ся власним майном. Донині справа
її майна неурядована; суперечка
між православною церквою і рим-
сько-католицьким костелом непола-
дана, дарма, що дня 8-ого лютого
1924 р., сойм на внесення Україн-
ського Клубу візав уряд внести
на протязі двох місяців дотичний
аккон. Православна церков не ви-
заснаєна зі свого майна ніяким
законодатним актом зі свого май-
на, фактично не має його, тому,
що її майном розпоряджається уряд.
Спершу уряд, на підставі декрету
а дня 16. грудня 1918 р., переда-
чи церкви католикам, сам застеріг-
ся, що його розпорядки є тимча-
сові і в нічому не пересуджують
справи щодо прав власності, яку
володівають законним шляхом.

Уряд і церковне майно.

Означе уряд, розпоряджаючися
7-ий рік майном православної цер-
кви, забув уже про свою роль ад-
міністратора чужим майном і нині
виступає в характері господаря,
власника цього майна. Це ясно ви-
ходить 1) з відповіді на деякі наші
інтерв'ю щодо зачинених цер-
ков (Холж), а головне в поведінці
уряду супроти церковної землі,
яку уряд уже цілком відібрав від
православної населення, не раху-
ючися ні зі законами, ні навіть
з тими тимчасовими приписами
про відношення держави до цер-
кви, які сам накинув православній
церкві. Таким робом з майна пра-
вославної церкви лишились лише
храми, і ще їх хотять знищити.
З 500 церков, які нам відобрали,
лише 150 тимчасово висвітили на
костели, а решта, 350, стоїть зачи-
нена, призначена на руїну. Вигляд
цих церков на Холмщині і Підляшю,
зачинених, з побитими вікнами та
вопсованими покрівлями не лише
вражає релігійні почуття право-
славних, але й обурює господар-
ський інстинкт селянина-Українця.
Він не в силі зрозуміти, чому за-

пропащують такі дорогі буди-
влі, деякі великої артистичної
ваги.

Методи нищення.

Нема кому зацікавитися цими
зачиненими храмами і в теперішнім
бюджеті міністерства релігії та
освіти і міністерства хліборобства не
бачу прелімінованих сум на піддер-
жання та напругу церков знищених
на протязі 7 літ. Саме невпаки.
Деякі міністерські розпорядки не-
мов би заповідали, що поширя-
ти ще не явище: — маю на гадці
редукцію парохій. Уряд редукує
парохії нині діяльні, не хоче дати
своїх згод на приватні парохії та
парохіяльні філії. Отже на самій
Волині зачинять у наслідок нових
розпорядків 150 церков і Волинь
прибере вигляд Холмщини. Навіть
єдине, останнє церковне майно,
храми, виставлені на знищення.
Тому маючи на увазі долю церко-
вних земель і становище самих
святинь, можу рішуче ствердити,
що уряд прямує до позбавлення
православної церкви її матеріальних
засобів.

Нові тенденції польонізації.

Такі тенденції виявилися у бу-
джеті, бо на католицьке віроіспові-
дання прелімінували 14 і пів міль-
я, а на православне 950 тис., хоча
відношення православних і католи-
ків є як 1 до 6. Прикладаючи при-
цип рівноправності церков, треба
було для православних визначити
більш 2 і пів мілья, а не як зробили
тепер, даючи 300 проц. менше, як
слід.

Одночасно з цим змаганням уряд
хоче з православної церкви зроби-
ти внаряддя польонізації. Ця друга
тенденція виявляється в ось-яких
познаках: Уряд намагається ввести
новий стиль замисль старого; осу-
переч букви та духові законів про
мови, уряд домагається, щоб уну-
трішньою урядовою мовою у пра-
вославній церкві була польська;
уряд присилає духовну семінарію
у Вільні вести виклади по поль-
ському. Це саме бачимо і на пра-
вославній теологічній факультеті,
який творить тепер при варшав-

ським університеті. Щодо останньо-
го питання, то теологічний фа-
культет не можна відокремити від
огнища національної культури, від
українського університету. — тво-
рити його у Варшаві — шкідливо.

Та ще небезпечніше вводити
на цьому факультеті виклади в
польській мові, коли вся теологі-
чна література є на іншій мові.
Лекаюся, що уряд, згідно з моїми
інформаціями з різних джерел, не
вдовольниться лише цим, а пряму-
ватиме до того, щоб й Службу
Божу відправляли по польському.
Оснування теологічного факульт-
ету в польській мові можна вва-
жати підготовчим кроком до цьо-
го. Введення польської мови до
православного богослуження було
би замахом на суть православ'я.
Ідея про дуже тісний зв'язок між
сутью православ'я і національною
мовою та культурою ваймає чільне
місце у філософсько-релігійних
творах, видавачах мігрантами, ви-
значними професорами російських
університетів.

Український університет.

Переходячи до освітньої політи-
ки зачеплю перш за все справу
українського університету. Закон
а дня 26. вересня 1922 р. передба-
чував заснування повного універ-
ситету на території Східної Гали-
чини на протязі 2 літ. Справа ця
має рівночасно всі ознаки міжна-

роднього зобов'язання Польщі. В
Женеві казав недавно міністер
Скшинський про те, що уряд ріши-
вся заснувати університет у Львові.
Так представлялася би справа укра-
їнського університету з правни-
політичного становища. Але коли
би не було тих зобов'язань, поста-
нов, ухвал і приречень, то розгляд
самого бюджету довів би нас до
тих самих думок. Бо ось на високе
шкілництво в Польщі преліміно-
вано 33 мільйони золотих. Коли би
на українське високе шкілництво
асигновано суму, відповідальну чи-
сельному відношенню України до
Польщі, то в бюджеті повинна би
знайтися ще найменше сума 6 і пів
мільйона золотих. Але що мої статисти-
чні докази квестіонують п. Рикар,
то я наведу інший аргумент.

Нищення інтелігенції.

На території Східної Галичини
має польська меншість дві високі
школи: університет і політехніку
у Львові, на які преліміновано 6 міль-
йонів. Чи українська більшість, на
тій самій території, з додатком Во-
лині, Поділля і Холмщини не має
більш такого самого права на дві
вищих школи? А що ж ми маємо?
— В бюджеті бачимо 260.000 на
організацію „Instytutu Ruskiego“ в
Краківі. А деж український універ-
ситет на території Східної Галичи-
ни? Ви ставите хрест на україн-
ський університет, бо хочете позба-

Red. czas. „Dilo“ Pr. 80/25. W imieniu
Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy
karny jak Trybunał przyswoje w Lwowie,
orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej,
że treść czasopisma „Dilo“ Nr. 23 (10.406)
z dnia 1. II. 1925 r. pod tytułem: 1) „Car
holod“ uster między słowami: nasz sełanyn
a: jak zachaczenie, 2) „Oborona ciementar-
nych praw“ a) zdanie pod tytułem do słów
Z dnem 1. zownia, b) w tymże artykule u-
ster między słowami: derżawnych szkil., a
czas wykorinowaty, c) w tymże artykule u-
ster po słowach: patentniw... do końca arty-
kulu, 3) „Z tertzownosty na Riddu Szkołu“
wyraczenia między słowami: misiaś brudeń
19.4... a: predstawajetśia tak, 4) „Religijna
wojna“ uster między słowami: nasyłistwa...
a: Religijna wojna zawiera znamiona ad 1 i
3 zbrodni z § 65a) uk. ad 2 występku z §
300 uk. ad 2 b i c zbrodni z § 65a uk. ad
4 wystepku z § 30 i 302 uznal dokonana 31
I. 1925 r. konfiskate za usprawiedliwiona i
zarządził znieszczenia całego nakładu i wydał
w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpo-
wzeczniwania tego pisma drukowanego. Zar-
azem wydał się nakaz odpowiedzialnemu re-
daktorowi tego czasopisma, by orzeczenia
niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym
numerze i to na pierwszej stronie. Niewyko-
nanie tego nakazu pociąga za sobą następ-
stwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17.
grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j.
zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do
400 zł. p. Lwów, dnia 4. lutego 1925 r.
(Pisane nieczytelnie.)

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 81/25
W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd
okręgowy karny, jako Trybunał przyswoje
w Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury Pa-
ństwowej, że treść czasopisma „Dilo“ Nr. 24
(10.43) z dnia 3. II. 1925 r. pod tytułem 1)
„Car holod“ uster między słowami: elapra u-
we... a: i sprawdi, w tymże artykule uster
między słowami: bilaze widostkiw... a: Bo
jakszczo, w tymże artykule zdanie między
słowami: na majbutnie... a: Pro dopomohu.
2) „Nowynky“ a) notatka p. t. „Samolubstwo
w turmie, zdanie po słowach: turemnoho
szpytalu, do końca notatki, b) czwarta no-
tatka w całej osnowie zawiera znamiona
ad 1) zbrodni z § 65a) uk., ad 2 a b. wystepku

z § 300 uk. uznal dokonana 2. lutego 1925
roku konfiskate za usprawiedliwiona i za-
rządził znieszczenia całego nakładu i wydał w
myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpo-
wzeczniwania tego pisma drukowanego. Zar-
azem wydał się nakaz odpowiedzialnemu re-
daktorowi tego czasopisma, by orzeczenia
niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym
numerze i to na pierwszej stronie. Niewyko-
nanie tego nakazu pociąga za sobą następ-
stwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17.
grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j.
zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do
400 zł. p. Lwów, dnia 4. lutego 1925 r.
(Pisane nieczytelnie.)

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 82/25
W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd
okręgowy karny orzekł na wniosek Prokur-
atury przy tymże Sądzie, jako Trybunał Pra-
zyswoje we Lwowie, że treść artykułu, umie-
szczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 25
(10.43) z dnia 4. II. 1925, pod tytułem:
1) „Car holod“ uster między słowami: ka-
strofy... a: Najbilaze, b) uster między słowa-
mi: bromadziński kabalistyka... a: Praktycz-
ne, c) wyraczenie między słowami: przewie-
dzenia akcji... a: ujawiaju sobi, d) wyraczenie
nie między słowami: komitet dopomohy... a:
abo znowa, e) wyraczenie między słowami:
zemiatkiw... a: Ne wykinczone, f) wyraczenie
między słowami: diaczniw... a: szczyby mo-
zitywo, 2) „Dopysy“ notatka „Szortkiw“ u-
ster po początku notatki do słów: Akcja w
naprzami, w tymże notatce uster po słowach
wielky karu... do końca notatki zawiera
znamiona ad 1) zbrodni z § 65 a) ust. kar.
ad 2) wystepku z § 300 uk. k. uznal dokonana 3
lutego 1925 konfiskate za usprawiedliwio-
ną i zarządził znieszczenia całego nakładu i
wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego
rozpowzeczniwania tego pisma drukowanego.
Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu
redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenia
niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym
numerze i to na pierwszej stronie. Niewy-
konanie tego nakazu pociąga za sobą następ-
stwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17.
grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t.
j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę
do 400 zł. p. Lwów dnia 4. lutego 1925 r.
(Pisane nieczytelnie.)

В напруженому положенні.

Кілька уваг на церковно-народні теми.

VI.

Об'єднання українських есрархів в Римон в XVI. ст. мало більше загальний характер, а все таки цей акт викликав страшний для українського народу наслідок. І то тому, що він з одного боку не мав твар дого ґрунту в н а з а х, а з другого боку стояв під протекторатом ворогів українського народу. Чинник чисто релігійний, церковно-догматичний унії дуже скоро уступив місце чинникові політичному, а унія стала всупереч своїй суті і своїй історичній місії знаряддям денационалізації, латинізаційним помістом, кладкою, якою найпевніше переходилося в табор ворогів української віри і національності.

Був час, коли можна було говорити про повну побіду унії, про її супрематію на всій території України, а у кінцевому висліді вона атрималася тільки на невеличкій просторі української землі, в Галичині. А до такого становища довів її ніхто інший, тільки її неперошені "протектори", тільки намагання зробити її знаряддям латинізації і польонізації. І вже тоді всупереч прийнятій Римом умови об'єднання, серед яких життєва гр. кат. духовенства займала одно з передових місць, йшли намагання в справі заведення цілбату. Цю тенденцію залежності від польських чинників есрархів досадно змальовує в р. 1717 Т. Бродович в своїй творі "Widok rżemосу". Вже тоді спольщені уніятські есрархи фортували целобів, наділяли їх кращими парохіями і доходами, щоб тільки припинити зріст інтелігенції, лишити народню масу бев її природного інтелігентського наперствування. Політика старої Польщі, яка довела до переходу майже всієї шляхти в польський табор, а селянську масу перетворила в безмовного панцизничного раба, в цілбаті уніятського духо-

венства добачувала ухоронування своїх завітних мрій і замислів. Аналогічне положення для закліної вітки українського народу утворилося і тепер. І тому целбатна акція зовсім природно викликає такий різкий спротив українського громадянства.

Коли унія вберіглася в Галичині, коли на неї покладано великі надії, то це сталося тому, що вона в умовах нашого життя під Австрією на початку XIX ст. перестала бути інструментом денационалізації, після довгих вагань звязала свою долю з ренесансовим національним рухом галицьких Українців, увійшла через своє жонате духовенство в тісний звязок з освідомленими народними масами. Колиб не цей всеобіймаючий звязок священичої сімі з громадянством і не перемінство духовенством відродженських кличів, колиб не визначна участь духовенства в ренесансовому рухові, то сьогодні може й знаку не було би по унії. Вона розплилася би в латинізм і православію, зникли би зовсім, сталаб тільки історичним міражем. Жонате духовенство і священича сіма, що стала забородом національності, вратувала унію. Може з цього не здогадує собі ясно справу наші есрархи, з яких ані один не є звязаний зі священичим домом і його національно-церквяною традицією. Одиаче так воно є і булоб непростимою помилкою руйнувати те, що було в нас добре, додатке, моральне, виховуюче й промінюче.

Другим поважним аргументом за целбатом є нестача матеріальних основ для священичої сімі, нестача викликана воєнним знищенням. Без сумніву цей аргумент є надто поважним, щоб можна було забувати його мовчанкою. Але чи він торкається тільки священиків? Чи після воєнного знищення, після рван, завданих війною, після загальної руїни цей аргумент не є загальний? Чи сіма взагалі не находитися в небезпечі? І чи священик має мати привілей на вигоди, має бути ульєнений від журби за сямейне огнище — тоді, як та журба придавлює всіх?

Народи і держави, що потерпіли наслідком війни, намагються якнайшорше вирівняти свої приври, загоїти рани, покласти край депопуляції. Уряди займаються цією справою і роблять всі найможли-

віші заходи, щоб в першу чергу в людях, а опісля в майні і культурних цінностях вирівняти свої втрати. А наш народ на всьому просторі українських земель поніс у війні й революції такі найбільші втрати. Особливо напоміріні втрати наслідком війни понесла Галичина. Та ми не маємо свого нац. уряду, який продумував би над вирівнянням депопуляції, який заходився би над плеканням й уґрунтуванням української інтелігенції. Навпаки, всі удари, спрямовані в наш національний організм, мають на меті припинити заповнення приври, задержати ріст нашої інтелігенції, зіпхнути її на суспільне дно і аніжні довести до того, щоб та інтелігенція зникла з лиця землі, а маса остала сьма безрадні й бездомніча, як не було за старої Річипосполитої. Тільки що процес денационалізації, який там був розложений на століття і який припинився розкладом польської державності, тут є розложений на роки, тахітум на десятиліт.

Економічна нужда, соціальний недорозвиток нашого громадянства і неспроможність здобути матеріальну основу для молодого громадянина, помешканева скрута в містах, розкидування польською державною владою українських інтелігентів-урядовців по польській національній території — все те з зародку підтинає українську інтелігенцію, ставить непереробні перепони в її уґрунтуванні. До тогож шкільна політика польської влади та економічний роастрій села задержали приплив селянських дітей до шкіл, а тим самим припинили природний розвиток української інтелігенції і культурне та соціальне будівництво української нації. Зводити в таких умовах примусовий, насильний і загальний целбат закнчить ставати в одну лаву з ворогами українського народу. А такі підозріння повинно бути якнайбільше відсунує від наших есрархів, які є синами нашого народу і які так само придавлює журба за долю нашої нації.

МАСКОВИЙ БАЛ

11. II. 1925.

дасть повна адовоїла присутія, і доведе до чорної малахольї серця сутині.

Вибирайте!

вити український народ інтелігенції. Це сама думка про позбавлення інтелігенції проявляється ще й в тому, що нищиться українське шкільництво. Вияжкові закони ґаґують дотеперішній українській гімназії. Бажаючи позбавити український народ його інтелігенції, уряд хоче за всяку ціну тримати той народ у темноті. Створюючи на українських теренах виключно польські школи, при чому найнижчого організаційного типу, та обсаджуючи їх найменше кваліфікованими учителями-Поляками (на Волині є всього 18 процент кваліфікованих, а на Полісся тільки 10 процент!). Міністерство фактично нічим не причинилося до поширення освіти на тих землях, але навпаки. Так було до тепер. А не вже буде краще з хвилиною введення в життя нових законів про мову? Для виконання тих законів ширі нічого не робиться.

Містерії статистики.

Не підготовляється для тих шкіл відповідного кадру вчителів української національності. Міністерство навіть не має виказки тих безробітних тепер учителів. Що більшіє! Значняють поважне число українських шкіл на те, щоб створити бажаний фактичний стан. Цікавий під цим оглядом є наказ п. інспекторам "диктатора для українського шкільництва" посла Прушинського. Але що важнійше, так те, що виконавчі приписи до шкільного закону, всупереч суті закону, головний натиск кладуть на статистику, а не на декларації батьків. Тимчасом урядова статистика є дуже далекою від точности. Наведу лише, що статистика говорить, наче би на Полісся жило 145 000 православних Поляків; у статистичістичує теж рубрика "тутешній". Характер отсих виконавчих приписів такий, що він яскраво казує на амагання уряду, щоб якнайменше доствало українських шкіл. Ніщо в цм дивного. Бо чижможуть змінитися швидко традиції і люди? Адже дотеперішній адміністраційно-шкільний апарат лише нищив українське шкільництво, довізши його до такого вислду, що в Галичині на 9 000 народніх клас є 7 000 польських, а лише 2 000 українських, зовсім відворотно до відсотку польського й українського населення.

Сумні висновки.

Щодо польського громадянства, то воно, судячи по судових парґіях, є наскрізь перейняте ворожим духом до українського народу. То-

му, що люди не всілі родитися у друге, то й ви не можете здобути-ся на те, щобні цілком звинити виконавчий апарат — шкільну адміністрацію на наших землях. А стара адміністрація буде правити по старому на погубу українському народові. Отже як і досіль, український нарід буде придержуваний у темряві на те, щоб, позбавлений своєї інтелігенції, стати погноєм для польської держави і польської культури.

В. Ю. КИСЛЕВСЬКИЙ.

ЛІСТ З ПАРИЖА.

Музей Сінуу. На гробі короля.

Знаєте цей музей? Він близько Сорбоні. Найближша моя околиця. Вже другий раз я в ньому. Вчора й нині. Рядяний сьвта прожову... Схований між деревами, в старому парку, обведений муром, гей-би замок який. В XV. столітті поставив його король Жан Бурбон для монастиря Сінуу. Ще все задержалося, криниця на подвір'ю, зі штудерними різьбами, коридори понурі підземелля. Салі великі й малі гей-би калії, все це тепер музей. Хто хоче студіювати історію, або хто хоче писати історичні романи — нехай спершу вайде в музей Сінуу... Скільки матеріалів найде! Скільки цікавих річей! Салі всякої обуви... Від сгипетського сандаля почавши, через всі століття, аж до шовкового черевичка цсаревой Жозефіни Бонапарте. Великі чоботи різних французьких "шеваліє" в часів Люї XIV., XV. Скільки абруї, скільки гарних ме-

чів... Золотом і слоновою костою вибитими пістолетів та мушкетів... Шоломи, списи... За склом золоті королівські острогом, аніжні...

Поволі переходить згада лави століття, здається люновується життя в цих шліх сьвітах колишніх давніх, давніх часів... Чи не в одній абруї билося серце, терпіло, раділо... Чи не одну траґедію бачили ці шоломи? А навіть ці незвичайні рукавиці якоїсь красуні з XV. століття?...

Ключі, важки нюрємбурської, париської роботи, позволючувані й звичайні залізні...

Осьде шла абірка знаряддя туртур... Чистенькі, сьвітяться, гей-би нові... Чи одному вони смерть спричинили?

Непомітно між шоломами, острогами, без жадної написі — два пояс... Один сталевий, цинзельований, другий вузонський, оксамітом обвєдений, а залізним замочком, ще ключ у ньому стремить... Слонева кість...

Чи знає хто, які нераз може тажкі думки стискали молодіу голівку тих, що ці пояси носили?... Чи у одну сльозу витиснули з гарненьких очей?...

Оба поясні, хоч пізнати, що в одного століття, одній шліх сьвіт з ли... примушення до вірности... жи-

Чи це людський спосіб, чи може на туртури подобає, цього "лицарі" сьредньовіччя не питали.

Сталевий, цинзельований пояс, бевперечно на яке століття, або й більше старший від другого, оксамітом обвєдений і зі слоновою костою. Часи хрестоносних походів... Віки XII—XIII.

Довго нераз приходилось мучитися такий красуні на своїому замкові, десь у Вургундії, над Реном, або в котрій з преґарних італійських провінцій, заки її лицар повернув та вибавив з цих кайдан...

Може й лучалося, що дармо приходилось ждати?... Прошав лицар... разом з ключем...

Незамітний малий садок, по сьредині будівля гей би костел, каліця.

На входові дверях виписано, що на цьому місці звиз двайцять літ лежала похована королівська пара. Люївк XVI і Марія Антоанетта, гілотиновані підчас великої революції. Будівлю що поставила сестра — от на лихо забув, чи король, чи королева...

Pir Rue d'Anjou i Boulevard Hausmann "Входжу в сніи... Сторож подає поскові сірники і книжку з

описом смерті короля, королеви... Звиз дві тисячі гілотинованих бачив Париж у цей страшний, короткий час диктатури Робеспієра і компанії...

На площі (нині) La Concorde стояла гілотилина. Там, де тапер потугній обеліск дивиться за Сету, на Нотр-Дам і тріюмфальний луг Наполеона.

Сторож відчиняє тажкі двері і я... на малому цинтарі. В дз рдн стоять гейби саркофаги обвєдени муравкою.

Тихо, супокійно... Це гроба різних князів і княгинь з королівської родини... Філіпп Ріанс (Egalité), як себе назвав королівський брат, князь Анжуйський.

По сьредині мавольді. Мала шпильця... З обох боків мармурові статуї король і королева, аніжні піддержує...

Східні ведуть у підземелля, до мармурного саркофагу, де лежали королівська пара по владу диктатури...

На саркофату сьмієт вивіс "Французькому королю..."

11. I. 1925 p.

Творім селянську інтелігенцію.

В справі господарсько-садівничої школи в Милованю.

Знає і шораз більш зрозуміло для нашої суспільності гасло: Творім кадри селянської інтелігенції. Зона належна, під господарським оглядом, самостійна, нікому не підлегла в здобуванні хліба, на ній може опертись господарсько-культурний поступ на селі. Це бачить інтелігент на селі і само селянство.

Перед війною така ідея проявлялась у численних курсах усього рода, а правдивим осередком творення селянської інтелігенції стала господарсько-садівнича школа тов. "Просвіта" у Милованю, яка зросла до величини справжнього народнього університету.

Хто навчав на курсах у Милованю, хто приглядався їм і порівнював знання, свідомість і характер кожного, хто приходив до Милованя на курси і відходив по їх укінченню, цей міг оцінити вартість школи. Незабутне ім'я парона Милованя бл. п. о. Миколи Бачинського; чимало труду посвятили для здвигнення школи: д-р Михайло Коцюба і проф. А. Гарасевич; просто душу віддавав школі дир. Гр. Думка (нині на Прикарпатті), і Гол. Виділ "Просвіти" не шадив труду й гроша.

І виходили з неї люде. Численні учні цієї школи стали піонерами господарсько-освітньої культури по селах і постійно листувались з нею. Інші головою наложили у вільних війнах, інші виїхали за границю.

А земельні плоди з милованського господарства, головню милованські шепи, вже виробили собі в короткім часі добру марку і приносили селянству користь, а школі доходи на удержання учителів та учнів.

В кількох літах існування стала школа осередком творення кадрів селянської інтелігенції. Щедрі вклади "Просвіти" не йшли на марно.

Та війна перервала так гарно зачаткову роботу. Зруйнувала милованське господарство не так може війна, як невідомість декого з тих, що їм przypadково попала в руки школа і добро Милованя. Мені припала доля з доручення "Просвіти" відновити передвоєнне, зачати вже цього року школу. І коли я її приглянувся ближче, то аж зах взяв.

Колишня дуже гарна та поплатна шкілька овочевих дерев, в яку вложено перед війною стільки праці випродана до тля. Від 1914 до 1923 р. нічого нового не засаджено, а одночасно поширилась дикими способом звістка, що шепи і Милованя влі, бо дістають рака. Як в 1923 році п. інж. Стефурак та ананій факонев В. Кучера зачали, по ямів фондів, усе відновити. Нині треба довго працювати задовбувати захитану опіцію. Першорядні шепи будуть аж в 1927 році. Будинки вимагають напруги, до того зачались в 1924 р. будова стійні, бо стара валилась. З колишнього шкільного й Інтернатського інвентаря лишилися останки. Крім цього останній господарський рік був таким поганим на дорід, що службу й городничих практикантів годі вживати та вбрати.

І, на жаль нині "Просвіта" мусить позичати гроші своєму дворові, щоб прийшов до рівноваги, та зовнішня шкільні і господарські будинки до ладу, не то, щоб справити новий шкільний і Інтернатський інвентар, ще й удержав учеників, учителів і пр.

І крутилось, як у блудній колесі. Остаточне прихвиль до перекозання, що школа неможлива в таких обставинах цього року, а може і в дальших літах.

А "Просвіта" боронить своєї розумної правди. Школа мусить бути цього року: мусить відбутись вак-

димісія мін. Сокаля.

В аляві а відкинення на екон. субкомісії польського союму внесення на підвишку позній на будову будинку мін. праці, мін. праці Сокаль подався до димісії. Грабські димісії не прийняв.

Вислід виборів у Югославії.

8. II. відбулися в Югославії вибори до скунстінги. На загаль більшість голося одержали сторонництва урадові. Більшість це голосяно оснотується на голосях а території Сербії, опозиція на Хорватії й Славонії. Виборні м. н. Пашич (Білгор. окр.), Трumbіч (загреб. окр.), Радикали здобули 141 гол., демокр. Прибічевіча 21, так уряд. Блок дістав разом 162 гол., щобто більшість, бо загальне число послів виносить 315. Блок опозиції яких 140 гол. Решта голосів припадає на групи без більшого значіння. Партія Радіча матиме 68 гол., дем. Давидовича 39, словінські клерикали 19, боснійські музулмане 13, федералісти 3, сербські мужики 4, словінські 1, Німці 5.

Еріо в Лондоні.

У Лондоні в аляві а приїдом Еріо сподіються нової міжнародної конференції. Вона займеться справою безпеки й іншими міжнародними справами, які можна полагодити лише в порозумінні Франції з Англією.

ційний господарський курс, мусять найтись садівничо-городничі практиканти, повинні бути практиканти столарства, для одних і для других вечірні курси, а в осени мусить зачатись правильна господарська школа, словом: має творитись селянська інтелігенція, бо її треба і то негайно.

Щож робити? Чи "Просвіта" має вкладати на далі у школу важко здобутий гріш, щоб сповнити це завдання і то коштом видавництва, організаційної праці і ин.? Це неможливо. Чи має для школи задовжуватись на високі проценти, без надії на зворот а господарства? Це також неможливо.

По мойй думці одиникий вихід такий: Суспільність прийде "Просвіти" в поміч на одчнення школи. Як удержує школи народні, середні і високі для виховання міської інтелігенції, так само, а може й більше мусить зрозуміти, що треба творити висші освітні школи для будучих кадрів селянської інтелігенції, а в першій мірі прийти з одноразовою помічю для господарсько-садівничої школи в Милованю. Вона готова. Має прегарний шкільний будинок, має учителів, може мати учеників, але на має можності зачати науку, щоб випускати щорічно кількадесят свідомих робітників на господарсько-культурному полі.

Головний Виділ тов. "Просвіта" вагається виступити з покликком до суспільності, яка є перетяжена датками. Адже може дехто сказати, що коли є двір-масток, то повинні бути й доходи на школу.

Тому я, нині відповідальний безпосередно за долю Милованя, бачучи, як "Просвіта" бореться в фінансовими клопотами, не маючи вляваги надшарпувати її фінанси, приневолений сказати ось що: Вихід одиникий: Поможім "Просвіті" склядками, щоб вже цього року зачались у Милованю праця, до якої це місце призначене.

Колиж ні, то нема "Просвіті" иншого виходу, як відступити від виначеної для Милованя ціли на довгі роки, гроші вкладати в Милованя латаним способом ужити на призначені ціли, бо латанина в межах більш як ошадних не доведе до належного добра: двір лишити, нехай поволі сам підноситься власними силами.

Одно, або друге. Таке має це-

ОСТАННІ ВІСТІ.

Маркс прем'єром пруського уряду.

Партії лівої коаліції рішили поставити кандидатуру Маркса на становище пруського прем'єра, Маркс кандидатуру прийняв. Северінг буде мін. внутр. справ.

Видалення грецьких духовників.

"Н. Фп. Пр." відомляє, що протягом 48 годин мають видалити пова межі Туреччини 15 грецьких духовників.

Заворушення в Єгипті.

Підчас виборів виборчих колегій у Магала-Кабір прийшло до заворушень. Ранено й вештовано 36 люда. Вибори відложено до сл. дня.

Тугут уступить?

В колах лівиці польського союму запевняють, що в разі вдержання розпорядку мін. Ратайського про заборону посольських віз, віцепрем'єр Тугут згодиться димісії.

Арештування вбийни Корнелі.

Львівська поліція від кількох днів вела слідство в справі загального вбивства Романа Корнелі на Личаківськй цвинтарі. М. ин. свідками переслухали приятеля пок. Корнелі, студ. політехніки Романа Філасевича, Філасевич, який спочатку заперечував, признався до вбивства Корнелі.

комання нині, по двох місяцях ведення господарства в Милованю.

Подають ще вихід такий, щоб Милованя винаймати, або продати часті ґрунтів, а за ці гроші одчнити школу. На це скажу коротко: Наєм ще дальше відсуває від ціли, бо на кілька літ ніхто не візьме найму, і може ще гірше виснажити господарство, а продаж важка, бо нині пола дешево, а гроша бракує. Є ще третя думка: продати Миловане, а купити деінде при залізничі, близько міста инший об'єкт на школу. Це вже справа погляду, яку важко рішити. Словом, і в клопотах є ліпші та гірші ради.

Але prima ratio: прийти "Просвіті" а підмогою, щоб цього року безумовно зачалась наука, бо час не стоїть. Все инше, це лише malum pessezium на випадок, коли суспільність відмовиться від помічі. Миловане є на найліпшій шляху і може відограти в нашій культурній житті немаловажну роль. Лиш мусить найти зараз матеріальну опору в перших переломових початках, доки воно не стане на власних ногах.

М. Творидло.

По широкому світі.

Греція внесла до секретаріату Ліги Націй прохбу інтервеніювати в конфлікті з Туреччиною на тлі виделення православного патріярха з Константинополя, не признаючи того полагождження справи, яке пропонує Туреччина (затримання у Константинополі патріярхату з тим, що патріярх Константинополя вже не поверне туди, а його місце становить владяться покіщо вільним; на далі патріярх не має мати ніяких політичних ад адміністраційних уповноважень і може фунгувати лише як духовий центр православля).

Абдуль-Нарім, побідний вожд мароканських повстанців, заперечає, наче би розставив мало характер релігійного панісімічного руху. Такі вістки ширять Еспанія з наміром притягнути на свій бік Францію і Англію. По правді, повстання мароканського племені Ріж має виключно національний характер і змагає до усунення протекторату Еспанії над Марокком.

Австрія і Німеччина приготувались до об'єднання спершу шляхом уцілення внутрішнього законодавства. Німечкий міністр судівництва заявив офіційно, що новий німецький кримінальний кодекс буде виправдований у порозумінню з австрійською владою.

Справа Данціґа буде розглянена на безпечній сесії Ліги Націй, куди Польща внесла протест проти рішення Високого Комісаря Мей-Донеллі щодо польських поточних склянок у Данціґу.

Проти латинщення церкви.

Реферат і резолюції.

Референт а рамені Народньо-церковного Комітету на невідомому вічу д-р Богдан Барвінський коротко і ядерино представив взаємини української церкви в Римом, звертаючи особлившу увагу на ті права, які Ап. Столиця запоручила українській латинській церкві.

В моменті, коли Україна приймала християнство, ще існувала єдність між східною і західною церквою. Та згодом наступили ровони. Саме в році смерті Ярослава Мудрого Візантія, що була безпосереднім центром для України, зірвала звязки з Римом. Таким чином Україна опинилася в православному таборі. Опісля за часів перенесення осередку української державности до Галичини йшли намагання прислати до уній короля Данила. В XV. ст. на флорентійському соборі київський митрополит Ізидор приступив до зачинення з римською церквою разом з іншими східними (грецькими) владиками. Однак ні в одному, ні в другому випадку уній не адійснено. Аж берестейський собор після довшої підготовчої акції постановив поставити об'єднання української церкви в Римом на реальний шлях. Єпископи Кирило Терлецький й Іпатій Потій предложили папі Климентові VIII. умови об'єднання, в яких вимагано збереження богослуження по східному обряду, причасті під двома видами, же н и т ь б и с в я щ е н и к і в, задержання григоріанського календаря, заборони переходу уніятів на латинський обряд і т. и. Ці умови Рим прийняв в цілості, після чого на синоді в Вересті 1596 р. проголошено унію української церкви з Римом.

Однак близчі виконавці прийнятих Римом умов уважали унію тільки перехідним мостом до латинської церкви. Колиж і тут польська політика зустріла перепони, то поведінка з уніятами нічим не відіржнювалась від поведінки з православними. Папи, як Урбан VIII., Бенедикт XIV., і инші, вступалися за затвердження Ап. Столицею правами українсько-католицької церкви, однак Польща робила все можливе, щоб довести до упадку унії. Папа Бенедикт XIV. в р. 1743 виразно заборонив вводити якінебудь зміни в гр.-кат. церкві.

Та ас іні заходи не дали позитивних наслідків. "Невидима рука" постійно плаважала основи унії, аж поки не довела до її ліквідації на великому просторі українських земель. А й серед наших єрархів находитися люде, що ставали сльпим оруддям в чужих руках. В останньому часі всі три галицькі владики розвели акцію за примусовим цілібатом, чи на власну руку чи з чужого почину знехтували права церкви й українського духовенства. В Галичині безліч парохій не мають священників, на Холмщині, Підляшшу й Волині йде насильно переміна б. уніятських церков на римо-католицькі костели, але наші алядики глухі і сліпі на те. У всіх трьох дієцезіях є 107 укінчених богословів, але їх не вивчається тільки тому, що вони жонаті. В одній тільки львівській архієпископії таких богословів є 70.

Тепер "невидима рука" алярає на українське жонате духовенство, щоб припинити зріст української інтелігенції, а єпископи яляються оруддям тієї "невидимої руки".

Референт приводин відповідні птати а твору Бродовича "Włok przemocą na słabą niewolność wrogą wywartę", вказуючи на деструктивну мету цілібату.

Вкінці бесідник віввав зібраних, щоб поклялися, що не допустять до нарушення прав української церкви.

Промову д-ра Барвінського супроводжали у відгуківчих місках осям

діву за спільною грою.

- 1) Відчитати протоколи з засідань галльських Зборів.
- 2) Реферат кооперативний.
- 3) Звіт Дирекції.
- 4) Висновок Контрольного Комітету і Надзвичайної Ради на прохання до відомої Союзу, затвердження його і ухвалення Висновку або змін.
- 5) Висновок на розгляд чистого року.
- 6) Визначення майна.
- 7) Висновок і запис.

Коли о год. 3-й на з'їзді прийнято статутний відповідний часок часу, відбувся Загальні Збори з тих членів, які вважалися членами того самого дня з год. 3-30 міну по год. без обрання до них присутніх членів.

1355 1-1

НАДПИСА ПАРА